

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 380 K
 mesečno 25
 za zasod. ozemlje . 200
 za inozemstvo . . . 520

Oglasi za vsak mm višine
 stolpca (58 mm) . . 2 K
 mali oglasi do 30 mm
 stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:

Milodolška cesta št. 10/1
 Telefon št. 72

Upravišstvo:

Sodna ulica št. 6
 Telefon št. 86

Račun kr. post. šek. urade
 šte. 11.848

Ljubljana, 1. junija.

Na drugem mestu približno inter-
 resanten dokument: slovenski govor
 angleškega lorda z navdušenim »Zi-
 vela Jugoslavija!« na koncu. Komu se
 je sanjalo pred nekaj leti, da se bodo
 angleški lordi učili za svoje pohode
 v Jugoslavijo slovensko? Srečni smo,
 kakor tudi tisti Indijci, h katerim so
 prišli pred davnimi stoletji angleški
 gospodje od East India Company (ter
 jih pozdravili morda z istim ljubeznivi-
 vim izpričevanjem, da naj ne streljajo
 na pianista . . .

Govor lorda Cozensa je po obliki in
 vsebini karakterističen za naziranje, ki
 vlada v gotovih zapadnih krogih o
 razmerju novih malih držav do starih
 velikih kulturonošev. Angleškemu
 peeru, ki je v svoji domovini spošto-
 vana osebnost, politiku, kateremu go-
 tovo nikdo ne odreka poštenosti, mo-
 žu, o katerem ljudje, ki so imeli prili-
 ko ga spoznati, trdijo, da se odlikuje
 po svojem političnem taktu, se zdi, da
 je spregovoril jako laskavo za Jugo-
 slavijo in gotovo pričakuje, da bodo
 njegove besede našle v naši javnosti
 kar najbolj simpatičen odmev. Tako
 gotovo pričakuje to, kakor gotovo bi
 pričakoval, da bodo angleški posl-
 anci linčali Jugoslavo, ki bi jih po-
 zdravil a la lord Cozens.

V tej razliki je razodela cela skriv-
 nost. Veliki narodi privoščijo malim
 svobodo, pomagali so jim to svobodo
 izvajati. Sedaj prezentirajo svoje
 račune. Zahtevajo, da jim služimo po-
 politično in da se jim prostovoljno po-
 sodimo kot drobiž, s katerim izravna-
 vajo svoje medsebojne bilance.

Prepričani so, da so si pridobili tudi
 moralno pravico, nas gospodarsko
 eksploatirati — nove kolonije, ki so
 bližje in dostopnejše nego prekomor-
 ske. Povrh pa še občutijo nekako viš-
 je pooblastilo, nam bti mentorji in
 preceptorji v naši mladini, po njihovem
 mnenju še neizkušeni svobodni.

To je menatiliteta, iz katere je poro-
 gen mežiški govor angleškega peer-
 a. Prišel je zastopnik angleške firme, ki
 je, ne oziročaj se na pravne predpise,
 kateri veljajo v naši državi, za smešno
 ceno kupila na tujem od tujca bogat
 jugoslovanski rudnik. Priglasila ga je
 kupčija in stremiljenje za dobičkom v
 naše kraje. Spregovoril pa je angleški
 lord in gospod upravni svetnik se je
 spremenil v reprezentanta velikega an-
 gleškega naroda, ki daje državi, v ka-
 tero je prišel zaslužiti, — moralne in
 državniške nauke.

Priznati moramo, da je koncepcija
 tega govora sijajna. Jugoslavo, ki ste
 si priborili svobodo — Angleži pa smo
 kupili Vaš rudnik. Vse je v angleških
 rokah, ergo, preneha sekvester, vsak
 hip pričakujem brozjavke iz Beograda.
 Naš program je, da ostane vse pri sta-
 rem, ostane torej dosedanja nemško
 zagrizena uprava, ostane Slovenec v
 rudniku delavec in hlapec, za to pa
 vam mi Angleži milostno obečamo, da
 ne bomo pomagali razdirati Vaše drž-
 ave. Če smo mi Angleži sklenili z
 Nemci v Celovcu pogodbo, je Vi, Ju-
 goslovani ne smete razdreti. Jaz, Cen-
 tral European Mines Ltd., pričakujem
 od Jugoslavije, da se bo dobro obna-
 šala. Priporočam kraljevini Srbov, Hr-
 vatom in Slovencev, da vpletje dobro
 upravo in jo svarim pred korupcijo.
 Jaz, upravni svetnik te družbe, prič-
 kakujem od jugoslovanskega naroda, da
 se bo skazal vrednega svobode, in opo-
 zarjam vladarja, ministre, državnike in
 sploh vse Srbe, Hrvate in Slovence na
 veliko odgovornost.

Brez ovinkov bodi povedano: ta
 govor je impertinenca, za katero nima-
 mo prave besede. In še bolj brez ovin-
 kov bi bilo treba gospodu lordu po-
 jasniti, da si mi Jugoslavo običajno
 dajemo dobre nauke sami, da si med-
 sebojno povemo in to dovolj odkrito
 in ostro, kaj bi nam še trebalo, da do-
 sežemo lepo bodočnost in da naša drž-
 avna ni moralistična, niti politična, niti
 gospodarski eksploatacijski objekt ka-
 kih modernih East India Company.

Te besede niso adresirane le na lord-
 a Cozensa, one veljajo vsem našim
 velikim prijateljem, ki se ne morejo
 nametati, da Jugoslavija ni Afrika in da
 se z nami ne govori v tonu, ki je mor-
 ta dovoljen v angleških kolonijah, ne
 pa v predelih kraljevine Srbov, Hrva-
 tov in Slovencev.

NOVA VSTAJA V MOSKVI?

London, 1. junija. Kakor poročajo
 »Times« iz Helsingforsa, je v Mos-
 kvi izbruhnila vstaja.

Jugoslovanska demarša na Spor med radikalci in mu- Dunaju slimani

TUDI NEMČIJA ODKLANJA AVSTRILISKE PLEBISCITE!

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Jugoslov-
 anski dunajski upravnik Rašić je da-
 nes posetil zveznega kancelarja dr.
 Mayra in mu izročil protestno noto
 jugoslovanske vlade proti plebiscit-
 om za priključitev Avstrije k Nem-
 čiji. Politični krogi pričakujejo po-
 dobni not tudi od ententnih velesit.
 Dunaj, 1. junija. (Izv.) Kakor izve-
 naš poročevalec, je gospod Rašić pri
 svojem današnjem obisku izjavil av-
 strijskemu državnemu kancelarju, da
 smatra jugoslovanska vlada aneksi-
 sko gibanje za vznemirljiv pokret in
 da bo prisiljena k energičnim proti-
 meram, ako se bo to gibanje nada-
 ljevalo.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Kakor po-
 roča »Politische Korrespondenz«, je
 poslal nemški državni kancelar dr.
 Wirth potom avstrijskega poslanstva
 v Berlinu avstrijski zvezni vladi
 prošnjo, naj bi Avstrija sprico seda-
 njega mednarodnega položaja Nem-
 čije in nujnosti nekaterih vprašanj,
 ki so neodločljiva in v tem hipu na
 dnevnem redu, zaenkrat opustila na-
 daljna glasovanja za priključitev.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Danes je
 zveznega kancelarja posetil angleški
 poslanik Lindley, ki se je z njim
 nad eno uro razgovarjal.

Demisija avstrijske vlade

ZARADI JUGOSLOVANSKEGA IN NEMŠKEGA PROTESTA.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Avstrijska
 zvezna vlada je sklenila danes opo-
 dno, da poda demisijo. Kancelar dr.
 Mayr je o tem takoj obvestil pred-
 sednika republike, Hainisch, ki je
 vzel demisijo na znanje, a naprosil
 vlado, naj začasno vodi vladne po-
 sle še dalje.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Demisija av-
 strijske vlade ni prišla nepričakova-
 no. Plebiscitno gibanje, zlasti pa iz-
 zivajoči sklepi štajerskega deželne-
 ga zbora, sta vzprijelo naraščajočega
 odpora velike in male entente spr-
 vila vlado dr. Mayra v tako težaven

položaj, da je postala kriza neiz-
 ogibna in so računali z njo politični
 krogi že sinoči kot z gotovim dej-
 stvom. Kriza bi se bila morda še za-
 vlekla, ko ne bi se danes protestom
 Češke in Rumunije pridružil jugoslo-
 vanski zastopnik Rašić z odločno
 protestno izjavo svoje vlade in ko
 ne bi dospela istočasno tudi protest-
 na nota nemške vlade.

Dunaj, 1. junija. (Izv.) Avstrijski
 parlament je vzel danes popoldne na
 znanje demisijo zvezne vlade in se
 nato odgodil do rešitve vladne krize.

Regent se poroči z burbon- sko princezinjo

Beograd, 1. junija. (Izv.) Kakor iz-
 vem z dobro poučene strani, so ve-
 sti o predstoječi zaroči regenta Ale-
 ksandra s hčerko angleškega kralja
 neresnične. Pač pa je pričakovati ta-
 koj po sprejetju ustave zaroke re-

genta z neko burbonsko princezijo.
 Poroka se bo vršila takoj, ko bo do-
 gotovljen novi kraljevi dvor. Za zve-
 zno našega regenta z Burbonci se po-
 sebnost trudi bivši francoski pred-
 sednik Poincaré.

Obsedno stanje v Italiji

Rim, 1. junija. (Izv.) Radi pred-
 stoječega štrajka državnih namestencev
 je sklenila vlada, proglasiti v celi Ita-
 liji obsedno stanje.

Program kanclerja dr. Wirtha

Berlin, 1. junija. Državni kancler
 dr. Wirth je imel danes v državnem
 zboru svoj veliki programatični govor.
 Zbornica je bila popolnoma zasedena
 in vse tribune polne. Navzočni so bili
 ministri novega kabineta. Ko je pred-
 sednik Loebe otvoril sejo, je izjavil
 državni kancler:

Naš program se more izraziti v treh
 besedah: Sporazum, obnova in sprava.
 Izpolniti hočemo svoje obveznosti do
 skrajnosti. Ultimatum nam daje krat-
 ke roke, eden je že potekel in mi ga
 nismo zamudili. (Odobravanje.) Držav-
 no finančno ministrstvo je pripravilo
 vse potrebno, da se bomo držali tudi
 nadaljnjih rokov.

Vklonili smo se v vprašanje razoro-
 žitve. Zahtevae pariške konference gle-
 de morarice in letalstva so izpolnje-
 ne. Odredbe za izpremembo vojnega
 zakona in za uvoz in izvoz vojnega
 orodja bodo v kratkem predložene držav-
 nemu zboru.

Kar se tiče nalog gospodarskega
 dela ultimata, obsegajo finančni pro-
 gram, gospodarski program in social-
 no - etične naloge. Ako bomo imeli le-
 tos tak izvoz, kakor leta 1920., bomo
 morali plačati tri in eno četrtino mil-
 jarde zlatih mark. — Izvozni indeks
 je nesrečen, brutalen in sirov. Učinek
 na svetovno gospodarstvo se bo kma-
 lu pokazal. Treba bo postaviti nov
 indeks.

BOJI V SLEZII.

Vratislava, 1. junija. (Izv.) Sinoči so
 Poljaki napadli na vsej liniji. Najsi-
 silnejši napad so izvedli na črti Vel-
 ke Strelec-Velke Kamne, kjer so upo-
 rabljali tudi šest metalecev min. Nem-
 ci so imeli pri Kovnovicah pet čast-
 nikov in 13 mož mrtvih in nad 40
 mož ranjenih.

POLISKO - NEMŠKA POGAJA-
NJA ZA PREMIRJE V SLEZII.

London, 1. junija. Po vestih iz poli-
 skega vira so v Gorenji Sleziiji med
 Nemci in Poljaki pogajanja za pre-
 mirje v teku.

SIRJENJE PRAVOSLAVNE CERKVE
NA ČESKEM.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Po poročilu
 škofa Doriteja je na Češkoslovaškem
 prešlo že okoli enega milijona ljudi v
 pravoslavje. Češka narodna cerkev bo
 dobila svoj narodni episkopat. Doritej se
 bo vrnil v kratkem v svojo škofijo v
 Nišu.

POLOŽAJ V INDIJI.

London, 1. junija. (Izv.) V spodnji zbor-
 nici je odgovoril sir Montague na vpra-
 šanje glede položaja v Indiji, da je tam-
 kaj položaj v bistvu neizpremenjen.
 Za varstvo mej so se uporabile po večini
 regularne čete, za operacije v gorskih kra-
 jih pa se bodo rekrutirale nove.

AMERIŠKA AKCIJA ZA RAZORU-
ZENJE.

London, 1. junija. (Izv.) Vlada Zedin-
 jnih držav je naročila svojim zastopnikom
 v inozemstvu, naj se informirajo, kakšno
 je v posameznih državah razpoloženje
 za zmanjšanje oboroževanja. Washing-
 tonska vlada se hoče poprej poučiti o
 položaju, preden bo podvzela oficielne
 korake.

ZADUŠNICA ZA AMERIŠKE
VOJAKE V PARIZU.

Pariz, 31. maja. Na pokopališču se
 je vršila svečana zadušnica za padle
 ameriške vojake. Na grobove ameri-
 škkih vojakov so bili položeni številni
 venči. Svečanosti je prisostvovala več
 francoskih generalov, kakor tudi fran-
 coske čete. Predsednik republike je
 poslal k svečanosti svojega zastopni-
 ka. Po zadušnici je ameriški pastir iz-
 razil zahvalo Zedinjenih držav franco-
 skemu narodu in francoski vladi za
 veliko čast, ki sta jo izkazala ameri-
 škim vojakom. Drugi govornik Wallan
 je naglašal v svojem govoru duhi po-
 žrtvovanosti padlih vojakov v boju
 za civilizacijo, ker so umrli, da bi dru-
 gi živeli. General Allan, poveljnik
 ameriških čet ob Renu, je izjavil, da
 bo slavnost povečala tradicionalno
 ljubezen in spoštovanje Zedinjenih držav
 napram prebivalstvu Francije in da
 bo napravila prijateljske zveze
 med obema velikima republikama še
 tesnejše. Maršal Petaín je v imenu vse
 Francije pozdravil ameriške vojake, ki
 so dali v vojni svoje življenje, da bi
 postalo ljudstvo boljše.

DEMISIJA MUSLIMANSKIH MINISTROV. — POSL. SRŠKIĆ
IZKJUCEN IZ RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Na več-
 rajšnji skupščini je poslanec radikal-
 ne stranke, Srškić, v svojem govoru
 napadal muslimane. Povdarjal je, da
 agrarno vprašanje ni rešeno pravič-
 no in bi se moralo izvesti tako ka-
 kor v Vojvodini in Sremu. To je na-
 pravilo na muslimane tako silen vtis,
 da so s protestom zapustili dvorano.
 Na seji muslimanskega kluba, ki
 se je takoj nato vršila, je bilo skle-
 njeno, da odgovori muslimanski po-
 slanec Kurbegović na govor posl. Sr-
 škica. Danes je muslimanski klub v
 seji, ki so ji prisostvovali skoraj vsi
 poslanci, sklenil, da podata ministra
 Spaha in Karamehmedović ostavko.

Beograd, 1. junija. (Izv.) V sled
 sklepa muslimanskega kluba na da-
 našnji plenarni seji sta danes popo-
 dne podala muslimanski ministra
 Spaho in Karamehmedović ostavko.
 V sled te demisije je imel popoldne
 ministrski svet posvetovanje in vla-

da je že stopila v pogajanja z musli-
 mani pričakuje se, da bo zadeva mir-
 nim potom poravnana.

Beograd, Beograd, 1. junija. (Izv.)
 V sled večerajšnega samolastnega na-
 stopa posl. Srškića vlada med radi-
 kalci velika nevolja in razburjenje.
 Radikalni klub je imel danes popo-
 dne sejo, na kateri so vsi govorniki
 povdarjali, da je ravnal Srškić na
 svojo pest in da s svojim nastopom
 ni škodoval samo stranki, ampak tu-
 di državnim interesom. Klub je zato
 pooblastil ministra Uzunovića, da
 dezurira posl. Srškića in obeneu
 sklenil, da izključi na prihodnji seji,
 ki se vrši jutri zjutraj, Srškića iz ra-
 dikalne stranke.

Muslimanski poslanci izjavljajo, da
 so pripravljene preklicati svoje skle-
 pe, ako jim vlada izda v radikalni
 klub primerno zadostitev. Zato se
 smatra, da bo afera že tekom ju-
 trišnjega dneva poravnana.

Državna skrb za invalide

MINISTER DR. KUKOVEC O INVALIDSKEM PROBLEMU.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Danes je od-
 govarjal v konstituenti minister dr. Ku-
 kovec na številna vprašanja, ki so bila
 predložena v zadnjih dveh letih v inva-
 lidski zadevi.

Povdarjal je, da invalidsko vprašanje
 ne obstoji samo iz penzije in pomoči,
 ampak v prvi vrsti v zaščiti invalidov
 in dolžnosti države, da zdravi invalide,
 v drugi vrsti, da preskrbi sposobnim in-
 validom stare ali nove poklice, in tret-
 jič, da izpopolnjuje vse to s penzijami in
 podporami.

Danes imamo v državi 48 invalidskih
 zavodov, pet specialnih invalidskih bol-
 nic, pet zavodov za izdelovanje protez,
 pet zavodov za tuberkulozne invalide,
 dve bolnici za druge bolezni, 16 stacij za
 zdravljenje, osem invalidskih šol, tri za-
 vode za slepe invalide, tri zavode za
 dosmrtno nesposobne invalide, 15 inva-
 lidskih zavodov se gradi za slične vrste
 in bodo izročeni svojemu namenu že te-

koče leto. To za našo državo in za naša
 finančna sredstva gotovo ni malo.

Tu ne gre samo za vzdrževanje respo-
 sobnih invalidov, ampak tudi za njih iz-
 obrazbo. Pred kratkim so bili izpitni v in-
 validskem domu. Prisostvoval sem iz-
 pitom in moram reči, da se je vse stori-
 lo za invalide, kar je bilo mogoče. Naši
 slepi invalidi, katerih je okoli 100 v za-
 vodu v Zemunu, se uče vseh mogočih
 obrtov. Dobili so pomoč po 4000 dinarjev
 ter orodje, ki ga rabijo v svojih mislih.
 Odsli so na svoje domove zadovoljni,
 ker jim ne bo treba prosjati.

Invalidska postavka v našem prorač-
 nu znaša 330 milijonov dinarjev, kar ni
 mala vsota za naše finance. Vlada je da-
 lje osnovala 39 invalidskih sodnij in taj-
 nistev, ki so storile že mnogo dobrega
 za invalide. V treh mesecih so rešile nad
 100.000 invalidskih aktov, ki so ležali pri
 raznih vojaških oblastnjah.

Važni sklepi min. sveta

Prispevki za dvojno gospodinjstvo
 železničarjev.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Na zahte-
 vo ministra dr. Kukovca je sklenil
 večeraj ministrski svet, da se želez-
 ničarjem, ki imajo vsled pomanjka-
 nja stanovanj, zlasti v Zagrebu, več-
 je stroške z dvojnimi gospodinj-
 stvom, še nadalje izplačujejo ob-
 ljubljeni jim prispevki, ki so bili
 svojčas ukinjeni. Ministrski svet je
 na predlog ministra Kukovca sklenil
 tudi, da se imajo izplačevati milost-
 ne preskrbnine in penzije, ki so bile
 pred letom dni ustavljene. Izplače-
 vati se imajo tudi draginske dokla-
 de k tem preskrbninam. Po tem na-
 čelnem sklepu je pričakovati rešitve
 v posameznih slučajih po predlogu
 delegatov ministra financ. Stano-
 vanjska naredba za pokrajine izven
 Srbije se je izročila ministrskemu
 odboru, ki ima podati ministrskemu
 svetu svoje predloge.

Iz konstituante

Beograd, 1. junija. (Izv.) Današnja sejo
 konstituante je otvoril predsednik dr. Ri-
 bar ob pol 10. uri. Prvi je govoril mi-
 nister za agrarno reformo Nikola Čun-
 ović, ki je odgovarjal na večerajšnja iz-
 javljanja radikalca Srškića in imenovan
 v radikalnega kluba izjavil, da se ni
 vlada niti radikalni klub ne moreta stri-
 njati s Srškićevimi izjavljanji, ki ne odgo-
 varjajo pravilnemu umerjanju dolžnosti
 člana stranke in radikalnega kluba. Za-
 tem je naglašal, da zemljo-radniški pred-
 logi k III. poglavju ustave niso bili sre-
 dno stilizirani.

Zemljo-radniški Uroš Stajić je opozarjal,
 da v III. oddelku ustave mnogi važni
 momenti niso pravilno uнесeni. Polemi-
 ziral je z večerajšnjimi izjavljanji Milana
 Čosića in rekel, da je Čosić proslavljal
 režim, proti kateremu se seljaki morajo
 boriti. Pričezval se je, da zemljo-radni-
 kom niso osigurani niti krediti.

Klerikalec Martin Kranjc je predlagal,
 naj se tretji oddelak vrne ustavnemu od-
 boru, ker so potrebne nekatere izpre-
 membe. Seja je bila prekinjena ob 13.
 uri.

Pogreb dr. Vesnića

Pariz, 1. junija. (Izv.) Pogreb umir-
 lega poslanika dr. Milenka Vesnića
 se je vršil večeraj z vso slovesnostjo.
 Prisostvovali so mu regent Aleksan-
 der, princezinja Jelena, grški princ
 Juri, predsednik francoskega parla-
 menta, več ministrov, vsi poslanci in
 veleposlaniki, maršal Petaín in
 številni drugi.

Pogreb se je vršil z vojaškimi
 častmi in na stroške francoske vlad-
 e. Krsto so začasno položili v ruski
 cerkvi, pozneje jo prepeljejo v Ru-
 sijo.

SPREMEMBE V DIPLOMATSKI
SLUŽBI.

Beograd, 1. junija. (Izv.) V zuna-
 njem ministrstvu se izdeluje velik
 diplomatski ukaz, ki ima urediti vse
 naše diplomatsko osebje. Večje šte-
 vilo Hrvatov in Slovencev pride pri-
 tem v vpoštev za razna mesta. Med
 drugimi bo dr. Vošnjak imenovan za
 poslanika. Naš poslanik v Parizu po-
 stane g. Živojin Bal džić, sedaj po-
 slanik v Atenah.

PRORAČUN VOJNEGA
MINISTRA.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Ker je mi-
 nister vojne in morarice vrnil svoj
 buđet, ki znaša dve in pol milijarde
 dinarjev, finančnemu ministru z
 opazko, da ga nikakor ne more re-
 ducirati, je pozval minister Kuma-
 nudi vojnega ministra na konferen-
 cijo, da se to vprašanje definitivno
 reši. Vsa ostala ministrstva so svoj
 buđet že reducirala.

POMOČNIK ZUNANJEGA MINISTRA.

Beograd, 1. junija. Naš poslanik v Ber-
 nu, Milutin Jovanović, pride koncem ted-
 na v Beograd. Kakor se govori, bo po-
 stal pomočnik ministra za zunanje stvari.

NARODNA PROSLAVA NA
KOSOVEM.

Beograd, 1. junija. (Izv.) Regent
 Aleksander, vlada in parlament bodo
 po sprejetju ustave posetili Kosovo,
 kjer bo velika narodna slavnost. Pri
 tej priliki bo tudi pregled čet, kjer bo-
 sta sodelovali dve armadi naše vojske.
 Ogromno število našega naroda bo po-
 seglo to svečanost.

Jugoslavija in Bolgarija

Beograd, 31. maja.

Prvič, odkar postoji Jugoslavija, sta se setala včeraj dva državnik Jugoslavije in Bolgarije.

Ko je lansko leto potoval predsednik bolgarske vlade gospod Stambolij-ski po Evropi in obiskal vse mogoče prestolnice, je želel priti tudi v Beograd, toda takrat teren se ni bil ugoden za obisk bolgarskega premijerja. Bolgarska vlada je igrala v vprašanju izvrševanja določb mirovne pogodbe jako čudno ulogo in z vsemi mogočimi sredstvi je zavračala reparacijsko vprašanje. Vpadi bolgarskih komit na naše ozemlje in bolgarska agitacija v obmejnih krajih so izključevali vsako zbliznanje, posebno, ker so bili v rokah pozitivni dokazi, da stoji bolgarski merodajni faktorji takorekoč v neposredni zvezi z makedonskim komitejem. Dalje je imela naša vlada v rokah dokaze, da je poskušal priti Radić v zvezo z bolgarsko zemljoradniško stranko, ki je danes v Bolgariji na vladi. Zato ni čudno, da je dobil Stambolij-ski na svoje note, ki jih je štirikrat poslal v Beograd s prošnjo, da se mu dovoli prihod v našo prestolnico, negativen odgovor naše vlade.

Da je sedaj jugoslovanska vlada pristala na sprejem bolgarskega državnika, ni smatrati kot preobrat v naši politiki napram Bolgariji. Sprejem ministra Dimitrova v Beogradu, je samo dokaz naše vlade, da nima prav nič načelnega proti zbliznanju, hoče pa to zbliznanje vzpostaviti z lojalno sosodno državo, ki bo izpolnjevala točno vse svoje obveze in dolžnosti.

Bilo bi preobširno, ako bi hoteli govoriti o vzrokih, ki so preprečevali dosedaj zbliznanje med Srbijo in Bolgarijo. Pregledoboko je bilo urezano sovraštvo med Srbijo in Bolgarijo, da bi ga

mogla izbrisati kakršnakoli mirovna pogodba. Ostanki in sponini bolgarske okupacije so se vedno pred očmi srbskega naroda, ki ne more tako lahko pozabiti grobov svojih najboljših. Srbi poznajo Bolgare predobro, da bi zapuili besedam njihovih državnikov.

Čas je pokazal, da so imeli srbski politiki prav, ko so svarili pred prihajajočim zbliznanjem; dogodki v Albaniji, kjer so dokazane zveze bolgarskega revolucionarnega komiteta z albansko - italijanskim komitetom, akcija bolgarofilov in bolgarskih agitatorjev za časa volitev v konstituanto, komitski vpadi v kratovskem in kumanovskem okrožju, vse to je dovolj dokazov, da mora naša država v tem vprašanju zavzeti srbsko stališče; najprej mora Bolgarija dokazati svojo dobro voljo in lojalno politiko napram naši državi.

To je povedal ministrski predsednik Pašić tudi bolgarskemu ministru Dimitrova, razjasnil mu je stališče jugoslovanske vlade v reparacijskem in komitskem vprašanju. Minister Dimitrov je priznal, da so zahteve vlade v Beogradu opravljene in obljubil, da bo Bolgarija storila vse, da odstrani zadnje ovire medsebojnega zbliznanja.

Na Bolgariji in njenih državnikih je sedaj, da rodi sestanek Pašića in Dimitrova tudi posledice, ki bi naj zadovoljile eno in drugo stran. Jugoslavija je pokazala svojo dobro voljo, dokazala je, da jo ne vodi nobeno načelno nasprotstvo, ona hoče lojalno politiko in mir na svojih mejah. Ako bo Bolgarija pokazala dobro voljo in moč, da nastopi pot take realne politike, potem je odstranjena zadnja zapreka prijateljskega zbliznanja Jugoslavije in Bolgarije.

člani vrhovnega sveta nazor, naj se Gorenja Slezija razdeli v tri cone, od katerih naj pripade prva Poljakom, druga Nemcem, tretjo pa začasno zasedejo zavezniški. Toda če bo s to »resitvijo« komu ustrezno, bog vedi!

Interesanten dokument

Poročali smo, da je angleška družba »Central European Mines Ltd.« kupila od nemške - avstrijske »Bleiberg Bergwerks Union« mežiške, pod državnim sekvestrom se nahajajoče rudnike, jih plačala v Avstriji ter se dala v Avstriji, v Celovcu, vpisati kot lastnica mežiškega podjetja. Gospodje Angleži so si bili pred časom izposlovali pri naši vladi dovoljenje, da si smejo rudnike ogledati; sedaj so prišli v Mežo, se predstavili državnemu nadzorniku kot lastniki ter so kratkoma zahtevali, da jim podjetje izroči. Dobro pripravljena okupacija važnega podjetja se pa ni popolnoma obnesla in gospodje bodo morali že počakati, da se pri nas razpravi vprašanje, ali ne kaže, da se Jugoslavija posluži pravice v mirovni pogodbi ter važno podjetje podživi.

Angleškim gospodom se je silno mudilo, da se predstavijo javnosti kot novi gospodarji. Priredili so banket, na katerega so pozvali »honorarijore«. Odzval se ni niti eden slovenski javni funkcionar, niti eden učitelj, noben duhovnik, od rudniških uradnikov pa le en Slovenec in en Čeh. Pred gosti, po večini nemškimi rudniškimi nastavljenici, ki so žareli veselja, da je konec »jugoslovanskemu režimu«, je glavni zastopnik angleške družbe lord Cozens - Hardy, član angleške gospodске zbornice, prečital med drugim tudi sledeči slovenski nagovor:

Gospodje! Zelo žal mi je, da ne poznam dobro Vašega jezika in ne znam istega pravilno govoriti. Pa vendar upam, da mi oprostite. V nekem ameriškem restavrantu, kjer je igral vsak dan pianist na glasovir, je bil na steni napis: »«Prosim, ne streljajte na pianista, on stori, kar more.» Ravno isto prosim tudi jaz zase. Rad sem tukaj, ker me veseli slovensko ljudstvo bližje spoznati. Poznam Vašo zgodovino. Poznam Vašo kulturo. Znam si mi Vaši dolgoletni boji za svobodo. Zdad ste si priborili svobodo. Angleška akcijska družba je kupila tukajšnji rudnik, in zdaj so vse akcije v angleških rokah.

Sekvester je bil postavljen le začasno in preneha glasom mirovne pogodbe. Vsak čas pričakujem brzojake iz Beograda, ki sekvester prekliče.

Čast mi je, da pri tej priložnosti kratko poudarim naš program. Nima političnih ciljev. Ne bomo klicali angleških, ne tujih delavcev, ampak pustili vse pri starem brez spremembe. Ne bomo trpeli protidržavne agitacije in politične propagande. Če se sklene pogodba, se ista ne sme razdreti in se ne sme smatrati kot kos papirja. — Angleži izpolni, kar obljubi in pričakuje, da tudi drugi storijo isto.

Vpeljati hočemo najmodernejšo materialne metode in stroje. Skrbeli bomo zav so potrebno tehnično in finančno pomoč. Pri tem pa potrebujemo Vašega resnega sodelovanja, da bo podjetje tudi Vam v korist.

Srečni ste tukaj v Jugoslaviji, katero je narava bogato obdarila. Lepa bodočnost se Vam obeta, pa tudi velika odgovornost. Pravičnost naj bo podlaga, dobra uprava, ne pa korupcija in skupnem delovanju za blagor dežele. Pri tem morate vsi pomagati, kmetje, delavci in uradniki, da bo srečna domovina, katero tako ljubite, da boste vredni svobode, ki ste si jo priborili.

Gospodje, bratje, v to Vam kličem: »Dobro srečo! Živio Mežiška dolina! Živio Slovenija! Živio Jugoslavija!«

Kako je bil ta govor sprejet, o tem kronika še ni poročala.

Po svetu

— Minister Beneš o splošnem položaju v Srednji Evropi. Češkoslovski zunanji minister je dal sotrudniku »Petit Parisien« pred svojim odhodom iz Pariza v London sledečo izjavo o splošnem položaju v Srednji Evropi: »Neobhodni pogoji za mirno obnovo Srednje Evrope, je francosko - angleški sporazum, ki tvori podlago za politiko, ki se mora voditi z ozirom na sklenjene mirovne pogodbe. Ta sporazum bi se moral opirati na rancosko in angleško demokracijo ter jima pomagati pri notranji konsolidaciji. Provit Srednje Evrope in male antante je v veliki meri odvisen od tega prijateljstva in od njegove učvrstitve.«

— Zakonite stavke. Ministrstvo za socialno skrb v Češkoslovski je izdelalo zakonski načrt o kolektivnih pogodbah, ki obsega tudi določila glede stavk in izprij. V teh določilih je jasno izraženo, kdaj so stavke in izprijta dopustna, kdaj so stavke in izprijta zakonita, torej nezakazniva, in kdaj so nezakonita, torej kaznjiva. Češkoslovška republika je prva država, ki je določila obseg zakonitih, dopustnih stavk in izprij.

— Prebivalstvo češkoslovške republike. Statistični urad češkoslovške vlade v Pragi objavlja, da je njegovo delovanje glede ljudskega štetja zaključeno. Glasom uradne objave šteje češkoslovška republika 13.585.000 prebivalcev.

— Reforme boljševiške vlade. Iz Revala poročajo, da namerava Ljenu izdati več dekretov, med katerimi se nahajajo tudi nereda, da se vrnejo tovarne in podjetja z manj ko 300 delavci prejšnjim lastnikom. Dohodki ostanejo pod nadzorstvom države. — Kraljeva upravna oblastva se podreje komisariatu za notranje posle, izredne komisije pa vrhovnemu sodišču.

— Razorožitev nemških samooobrambnih organizacij. Ze pred časom so zahtevale antantne vlade od Nemčije, da nemška vlada takoj razoroži in razpusti nemške samooobrambne organizacije, ki so se organizirale pod pretežno čuvanja javne varnosti pred komunisti. Ker je nemška vlada na prvotno zahtevo odgovorila, da to ni v njeni moči, ker so organizacije privatnega značaja in ker ne služijo državnim interesom, je antanta nastopila ostreje. Določila o razpustu teh organizacij je sedaj izročila pisмено. Med njimi se zahteva razorožitev in razpust vzhodnoprupske obmejne obrambe, bavarske ljudske brambe in organizacije Escherich.

— Stavka italijanskih državnih uradnikov. Nameščenci italijanskih državnih uradov so sklenili, stopiti v pasivno resitenco do zasedanja zbornice. Prihajali bodo v pisarne, a ne bodo delali. Poštni in brzojavni nameščenci se bodo vzdrževali dela samo v gotovih urah.

Politične beležke

— Konstituiranje ljubljanskega občinskega sveta. Deželna vlada je sporočila mestnemu magistratu, da je bil rekurz proti občinskim volitvam v Ljubljani umaknjen in so torej postale volitve pravomočne. Mestni magistrat bo sedaj pozval najstarejšega občinskega svetnika, da skliče prvo sejo občinskega sveta, na kateri se bo vršila volitev župana. Starosta obč. svetnikov je g. Jeglič, pristav SLS. Računa se, da bo sklical konstituirajočo sejo obč. sveta za torek, 7. t. m. V listih so se pojavile vesti o raznih pogajanjih med JDS in drugimi strankami, celo, da so se vršila pogajanja med JDS in že razbila. Temu nasproti je treba konstatirati, da se med JDS in NSS dosejati sploh niso vršila nobena pogajanja. Privatni razgovori, ki se vršajo med znanci, ki pripadajo raznim strankam, morda vendar niso pogajanja. V ostalem je gotovo, da bo JDS v ožje bližajoci se prvi seji obč. sveta skušala službeno dognati, ali je mogoča sesta-

va delazmožne večine v ljubljanski občinski upravi. Trditve nekakega lista, da sos e vršila pogajanja med JDS in SLS je povsem izmišljena. JDS se sploh ne pogaja z SLS in je sodelovanje demokratov s klerikali izključeno. Kakor čujemo se bo prihodnji teden vršila tudi v Mariboru konstitucija občinskega odbora.

— Vesničev naslednik. Iz Beograda poročajo, da so vse kombinacije o Vesničevem nasledniku v Parizu prane in netočne. Glede imenovanja novega poslanika naše kraljevine v Parizu se ni razpravljala vlada prav ničesar in brzkone to mesto tudi ne bo tako hitro polnjenno.

— Kancelarparagraf in duhovniki. Da je bil kancelarparagraf potreben in sprejetje istega v našo ustavo opravljeno, najbolj dokazuje zadnji »Domoljub«, ki kar besni nad njim. Ze prvi njegov stavek, da je bil kancelarparagraf projekt z neznatno večino, je prava Domoljubka laž. Dalje laže o kancelarparagrafu, da po istem duhovnik ne bo smel niti na prižnico, niti ne bo smel govoriti na shodih cerkvenih družb — (ali »Domoljub« med te cerkvene družbe prištevati tudi SLS). Na koncu svoje jadikovanke pa pristavlja »Domoljub«, da katoliška duhovščina nikdar ne bo sprejela tega paragrafa. To »Domoljubu« ni bilo potrebno povedati, kajti že davno vemo, da katoliška duhovščina v Jugoslaviji ne priznava zakonov, ker sicer ne bi mogla voditi take protidržavne in protinarodne gonje, kot jo uprizarja od ujedinjenja sem!

Prosveta

Koncert Burmester v Ljubljani. Vključ polneti sezoni, ki je malo ugodna za koncerte, je bila sinoči unionska dvorana, razven par sedežev, polna. Burmester je mojster svetovnega imena in naša publika se je zavedala, da ima redko priliko, slišati enakega umetnika. Program je obstojal iz starejših nemških, pred vsem dunajskih mojstrov, ki so našli v Burmestru svojega posebnega interpretu. Koncert je bil umetniški užitek prve vrste. Umetnik je pridal na ponoven aplavz par lepih točk.

Gledališke vesti. Ljubljansko narodno gledališče je posetil upravnik Narodnega gledališča v Splitu, gospod Niko Bartulović Prisostvoval je v intendantski loži predstavama »Elge« v dramskem in »Vaške šole« ter baleta v opernem gledališču. — Iz zagrebškega Narodnega gledališča je došel kot gost ljubljanske uprave kapelnik, gospod Jožefovič, da si ogleda naši vpriporitvi »Zlatoroga« in »Vaške šole«.

Dvajsetletnica Rudolfa Bukšeka. Iz Osijeka poročajo: V soboto je proslavil na osijekem gledališču baritonist Rudol Bukšek dvajsetletnico svojega umetniškega delovanja. Kot slavnostno predstavo si je izbral hrv. opero »Ogani«, skladatelja Berse. Gledališče je bilo nabito polno. Ko se je dvignil zastor, je stal na odru jubilar Bukšek, obkrožen od svojih kolegov in kolegin, katerega je občinstvo burno akklamiralo in obspolalo s cvetjem. V imenu gledališke uprave ga je pozdravil intendant Prelac, a v imenu kraljevskega združenja predsednik, kapelnik Fritz, ki sta mu izročila lovorne yence in dragocene darove. Tudi občinstvo je podarilo Bukšku bogatili darov. — Vsi osijekski listi priobčujejo o našem rojaku simpatične članke

Sport in turistika

Playalna sekcija S.K. »Ilirije« v Ljubljani pozivlje svoje članice in člane, da se udeležijo sestanka dne 6. junija ob pol 9. uri zvečer v sobi »Sportne zveze«, Narodni dom. Dnevni red: Program letošnje sezone. Važno! Udeležba obvezna.

Nogometne prvenstvene tekme dne 5. t. m. (Službena objava L.N.P.). — Primorje-rez. : »Jadrans« rez. ob 9. uri na prostoru »Sparte«, sodnik g. Jeraj; — Primorje : »Jadrans« ob pol 17. uri na prostoru Ilirije, sodnik g. Kramarčič; — Hermes : »Akademiki« ob 18. uri na prostoru »Sparte«, sodnik g. Hus. k

Iz konstituante

Beograd, 31. maja.

Na današnji popoldanski seji je kritiziral bivši predsednik bosanske deželne vlade dr. Srškić tretji oddelek ustave, o katerem je trdil, da je kompromis raznih mišljenj ter zato v mnogih oziрах nejasen in nepopoln. Agrarna reforma je točka, ki je najbolj nesrečno rešena.

Dr. Srškić je govoril nato o agrarnih razmerah v Bosni in razvil sliko kmet-skih odnošajev, ki niso bili nikoli precizirani. Zato so bosanski kmetje ostali brez pravic. Tudi današnja ustava ne ureja teh perečih vprašanj, ker se vlada ni potrudila, da bi se točno informirala, koliko je kmetov, ki so izgubili svojo zemljo. Prošnjam kmetov, ki so zahtevali, naj se jim vrne zemlja, konstituanta ni ugodila. Govornik govori nato o naredbi, ki se tiče beglov. Gov. Stoji na stališču, da je treba dati za razlašeno zemljo odškodnino iz vzote, ki bi se nabrala iz obdavčenja spahij. Naredbo v ustavi je torej treba poravnati, sicer bodo kmetje vedno imeli vzrok za nezadovoljnost in priboje.

Srškićev govor je izzval v zbornici velik nemir. Predsednik je odzval govorniku besedo, ker ni hotelo biti drugega konec razburjenja in žvižganja.

Nato sta še govorila poslanca Jugoslovanskega kluba Pušenjak in Skulj. Prvi se je bavil z razlastitvijo veleposestev in z osvoboditvijo kmeta. Izjavil je, da ga vladni načrt ustave ne zadovoljuje. Poslanec Skulj pa je zahteval, da se uredi tudi vprašanje domače obrti.

Vprašanje Gorenje Slezije

Malokatero vprašanje držav, nastalih na ozemlju bivšega avstro-ogrskega in nemškega cesarstva je zadalo velikim zavezniškim vladam toliko brige kakor vprašanje pripadnosti Gorenje Slezije. Po svojem značaju — dolgotrajnost reševanja in kompliciranost

notranjega ustroja sta njegovi bistveni težkoči — ima ta problem precej sličnosti z jadranskim vprašanjem. Kakor je bilo jadransko vprašanje važno za nas, tako je gornjeslezijsko vprašanje tehtno za poljsko republiko. V interesu njene notranje konsolidacije je, da se čimprej reši in odstavi z dnevnega reda. Problem je postal že tako zamotan, da so se radi njega pojavile očitne difference celo med protektorji poljske države — med Angleži in Francozi.

Francija se glede pripadnosti gornjeslezijskega ozemlja popolnoma strinja s poljsko oficijelno in neoficijelno zunanjo politiko. Poljski program pa je znan: obsega Korfantiyovo erito. Na to stališče pa nečjejo nikakor pristati Angleži, ki povdarjajo, da sme Poljska dobiti samo toliko ozemlja, kolikor se ga je pri glasovanju izreklo za poljsko republiko z večino glasov.

Z ozirom na deljene nazore med Francijo in Anglijo v vprašanju Gorenje Slezije je 13. maja podal angleški premier Lloyd George v angleški zbornici izjavo britanske vlade, v kateri je vehementno napadel poljske zahteve. Obsodil je Korfantiya in njegovo početje ter se s tem obenem izjavil tudi proti Franciji, ki je s poljskim stališčem solidarna.

Govor Lloyd Georga je kajpada napravil mogočen vtis v evropskih političnih krogih. Nemci so ga bili neizmerno veseli. Nič čudnega! Saj je napeljal vodo na njihov mlin. Poljaki so zato nestrno pričakovali, kaj poročejo k temu v Franciji. In Francozi so se zopet zavzeli zanje. Zbornica je izrekla Briandu zaupnico, in s to zaupnico pojde ministrski predsednik prihodnje dni na novo medzavezniško konferenco, kjer bo govor o končnoveljavni preditvi gornjeslezijskega vprašanja.

Boulogne-sur-mer je mesto, kjer se bo obravnaval problem Gorenje Slezije med zavezniški. Kako, kdo more to reči! Zavezniški imajo v tem pogledu tako različne nazore, da bodo razgovori prav gotovo burni in viharni. Kakor poročajo iz Pariza, prevladuje med

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Poslovenil F. J. o.

Vendar je prišlo leto 1814; brez od-mora in počitka je hitel don Jeronimo k svojemu zvestemu narodu in mu po slavnih vzgledih takoj izdal manifest, v katerem ga je v prvi vrsti opozoril, da mu je zvest narod na dolgo civilno listo za zadnjih 12 let in da pričakuje, da mu je tudi po-šteno izplačati Toda naenkrat je prišlo poročilo, da je Napoleon zapustil otok Elbo in prevzel vladu. Na vest pa je za vselej skrla na varno dona Jeronima. Iz strahu ga je namreč zadela kap, umrl je, a na prestolu mu je sledil sin don Ramon.

Prišlo je 19. stoletje, težka doba za vladarje, in razumljivo je, da ta čas ni bil po okusu dinastije Ramon. Seveda »trgovina in obrt je cvetela«. (Zgodovina velikega vojvodine Minorke, nova serija, knjiga IX.,

na rake in morske pajke vsako leto bolj in bolj, na severni strani otoka so, odkrili doslej neznane vrele kisle vode, toda vsi državni dohodki in davki niso zadostovali za odplačevanje dolga iz 18. stoletja, ki so se z vedno naraščajočimi obrestmi prevarjali v grozeče plazove... Posledice so bile noizogibne: velika vojvodina je padla v pest oderuhov. Ze v sredi 19. stoletja je bil denarni in gospodarski položaj velike vojvodine tak, da ni bilo v vsi Evropi večje banke ali denarnega zavoda, ki bi ne imela posla z Minorco. Celo na dvo-ru velikih vojvod se je pojavilo pomanjkanje, zafo ni čudno, da so se hoteli don Ramon XVIII., njegov sin don Ramon XIX. parkraf odpovedati vsem pravicam na prestol očetov. »Težka dedščina«, tako je govoril večkrat don Ramon XIX. svojemu mlademu sinu »ki ti jo zapuščam«.

— Sleđnjic je umrl don Ramon XIX. in prestol je zasedel leta 1892 njega 17letni sin don Ramon XX. »ki ga je pozdravil narod z velikanskim zabliznanjem in ljubljeno«. (Zgodovina velikega vojvodine Minorke, nova serija, knjiga IX.,

vel. vojv. Minorke, nova serija, zvezek XIV., stran 36.)

Ko so se menjavali na vojvodskem prestolu Minorke vladarji, živeli je narod tako, kakor so živeli njegovi predniki pred stoletji in stoletji. Sadili so citrone, lovili morske rake in pajke, ječali so pod velikimi davki, bili kot vedno umazani a slikovito oblečeni, a pri vsem tem pasli večno lenobo. Morje se je modrilo in smejalo okoli otoka, a solnce ga je 364 dni na leto obsevalo s svojimi zlatimi žarki. Toplo in opojno je obsevalo male glinaste vasi, pinije in palme, zelene oranžne gaje in počas razpadajoče vile iz svetlih dni dona Jeronima Srečnega...

Tako je bilo tudi onega dne, ko začenja naša povest, onega lepega februarkega jutra leta 1910, ko se se usipali valovi zlatih solnčnih žarkov v dvoranico vojvodskega palače v Mahonu. Kjer je čakal nadkuhar Joaquin, da se povrne francoski komorni sluga Avgust z jedilnim listom, ki ga odobri za zajutrek njegove visokosti.

Joaquin, zagorel sin sosedne Majorke, je sklenil svoji okrogli roki na hrbtu in opazoval zamišljeno razne slike na steni, ko se so naenkrat odprla vrata za njim, razgrnilo se so zavese: čul je, kako je Avgust nekaj polglasno zamrmral in komaj je imel časa, da se je hitro obrnil in z globokim poklonom pozdravil visočanstvo dona Ramona XX. velikega vojvode Minorke, grofa betlehemskega in zaščitnika božjega groba.

Z ozirom na dogodke zadnjih dni je slika velikega vojvode Minorke znana svetu ravnotako, kakor mnogobrojne slike cesarja Viljema. Pogledite le nekdanje letnike »Ilustrovanega Tednika«. Vstopil je v dvoranico iz svoje oblačilnice z lenim korakom, oblečen v silvo promenadno obleko, ki se ji vidi, da je ukrojena v Piccadilly-ju. (Pri natančnejšem opazovanju pa kaže obleka, da je bila že mnogo rabljena). Krepek je vlekel iz debele cigare in spuščal oblake dima. Njegova skoro orjaška postava je bila v jutranji svetlobi še večja in se ni prav nič prilagojevala minulemu sijaju dvorane.

nice. Kot doslej še nikoli, je ukazal svojemu komornemu slugi, da mu razdeli lase na levo stran, na ta način je bil malo podočen pevcu Carusu; konce svojih velikih črnih brk si je pa navil navzgor. Ko je zagledal Joaquina, ki je vstrajal še vedno v svojem globokem poklonu je preletel njegov obraz lahen nasmeh.

»Dobro jutro, dragi Joaquin« — je rekel z nizkim glasom — poslal si Avgusta, da me vpraša za jedilni list!

»Da, visočanstvo!«

»Kaj to pomeni, Joaquin?«

»Vaše visočanstvo mi je nedavno blagovoljilo ukazati...«

»Vem, vem, toda čuj, kaj pome-ni to? Saj vem, da nimaš ničesar!«

»Toda visočanstvo, mi imamo vendar izvrstni zakusek, redkvice, peso, salato, papriko...«

»Vrag ta vzemi! Počakaj trenu-tek, Joaquin, ali veš, kdo sem jaz?«

»Tega ne bi vedel, visočanstvo?«

»Ali me ne razumeš?«

(Dale prihodnic.)

Domače vesti

Ljubljana, 1. junija.

*** Začasnega vladnega komisarja pri zavarovalnici za nezgode v Ljubljani je imenoval komisar deželne vlade dr. Mirko Kuhelj.**

*** Z ljubljanske univerze.** Na tehnični fakulteti ljubljanske univerze sta imenovani: bivši izredni profesor poljedelskih melioracij na politehniku v Petrogradu Sergej P. Maksimov za kontraktualnega rednega profesorja za vodno zgradbo, redni profesor jamomerstva na domskem politehničnem inštitutu Dimitrij Vladimirovič Frost pa za kontraktualnega rednega profesorja za nižjo geodezijo in jamomerstvo. — Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze sta imenovani: redni profesor na šumarski fakulteti zagrebškega vseučilišča dr. Fran Jesenko za rednega profesorja botanike, in izredni profesor ljubljanske univerze dr. Ludmil Hauptman za rednega profesorja zgodovine srednjega veka in staro-slovenske zgodovine. — Na medicinski fakulteti naše univerze je imenovan docent praškega vseučilišča dr. Zdenko Frankenberg za rednega profesorja histologije in embriologije.

*** Iz neodrešene Koroske.** Volitve za koroski deželni zbor in obnem v avstrijsko narodno skupščino so vrše dne 19. junija. Za deželni zbor bo izvoliti 42. znanostno skupščino pa 9 poslancev. Koroska slovenska stranka se na volitve pridno pripravlja. — Pri županijskih volitvah na Koroskem so bili izvoljeni slovenski župani: v Selah (kjer so Slovenci zmagali z vseni svojimi kandidati) veleposestnik Ivan Jagovec, v Blatnem Franc Tomić, v Bilčovsu Lovro Šelander in v Ledinah Ivan Arnež. — Dekanu Limplu, ki je bil od podvignega nemškutarja težko ranjen in leži v nekem celovškem sanatoriju, se zdravje polagoma vrača.

*** Poziv.** Podružnica "Gospodarskega Zveza" v Prevaljah pozivlja vse one, ki so jim znani kakršni krivični slučaj o postopanju avstrijskih oblasti na Koroskem proti državljanom slovenske narodnosti, naj nujno pošljejo točen popis vsakega takega slučaja na zgoraj navedeni naslov, ali pa domači obrambni organizaciji.

*** V Trbovljah** se je v ponedeljek konstituiral novi občinski odbor, v katerem imajo komunisti veliko večino. Pri volitvi župana in občinskih svetovalec so bili izvoljeni sami komunisti.

*** Javna telovadba ljubljanske srednješolske mladine.** Dne 5. junija, v nedeljo popoldne, priredili učenci in učence ljubljanskih srednjih in meščanskih šol veliko javno telovadbo na Planjici v Štepanj vasi. To bo prva prireditev te vrste v Ljubljani in Sloveniji sploh. Nastopilo bo nad poltisoč dečkov in deklic. Javna telovadba naj pokaže, v koliko je napredovala v preteklem šolskem letu naša šolska telovadba v Ljubljani. Učenci bodo nastopili z vajami, ki so primerne njihovi starosti. Tako bodo nastopili učenci nižjih razredov z vajami s palicami, višjih razredov s prostimi vajami, učence pa s prostimi vajami in igrani. Učenci bodo izvajali vrhunske več orodnih vaj. Pri javni telovadbi sodeluje celotna vojaška godba pod osebnim vodstvom g. dr. Cerina. Vstopnice prodaja knjigarna Schwentner v Prešernovi ulici. Čisti dobiček je namenjen našim srednješolskim dijaškim podpornim društvom. Opozorjamo občinstvo na to prireditev in toplo priporočamo kar najštevilnejši posej.

*** Organizacija obmejne službe.** Ministrstvo notranjih del je sklenilo, da izvrši popolno reorganizacijo obmejnih komisariatov in da sploh pojača zaščito naših državnih mej. V to svrhu potrebuje osebo se že zbira. Razen tega se organizira tudi posebna obmejna žandarmerija.

*** Nova stanovanjska naredba** je naletela pri hišnih posestnikih na energičen odpor. Preteklo nedeljo so imeli hišni posestniki protestno zborovanje radi navedene naredbe v Zagrebu, dne 5. t. m. se bo vršila konferenca v Beogradu, 12. t. m. pa v Ljubljani.

*** Rok za izmenjavo kronskih novčanov po 1, 2 in 10 kron** je podaljšan do četrta 11. junija.

*** Knežev dvor v Dubrovniku.** V Dubrovniku se je nedavno sestala posebna komisija, ki bo v sporazumu z ministrstvom Jovanovićem ukrenila vse potrebno, da se prenosi stari Knežev dvor, ki je določen za člane naše kraljevske rodline, kadar se bodo mudili v Dubrovniku.

*** Ne hodite v Ameriko!** Naši ameriški časopisi so polni svaril našim ljudem, naj v sedanjih razmerah ne hodijo ne v Severno, ne v Južno Ameriko. V Severni Ameriki vlada velika brezposelnost. Ljudje porabljajo svoje prihranke; tudi v Južni Ameriki je zavladala enaka kriza. V Čile je silna dražinja. Ze voznja preko oceana stane toliko, da bi izseljenik take vsote v petih letih ne mogel zaslužiti. Karer poročila "Jadrana", iščejo naši izseljenci že prvi mesec posojila levo in desno, da se vrnejo v Jugoslavijo.

*** Dečji dan v Ljubljani.** V nedeljo 5. junija priredi "Kolo jugoslovenskih sester" v Ljubljani na inicijativno mišinstva za socialno politiko dečji dan. Čisti donosek se nakloni upravnemu odboru dnevnih zavetšč za revno šolsko mladino v Ljubljani, torej napravi, ki je za ljubljansko dečo revnih slojev izredno velike važnosti. Na ta dan se bodo prodajali v Ljubljani posebni

prospevanje dece na sru, naj se ne odtegne odkupu in darilu.

*** Opozorjamo na predavanje s skioptičnimi slikami v Mestnem domu v četrtek, 2. junija: "Vsesokolski zlet v Pragi".**

*** Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V dobi od 22. do 28. maja se je v mestni občini ljubljanski narodilo 33 otrok, umrlo pa je 12 moških in 10 žensk, skupaj torej 22 oseb. Prijavljena sta bila v tej dobi dva slučaja nalezljivih bolezni: en slučaj davice in en slučaj otroške vročice.

*** Udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani** priredi dne 5. junija ob 11. uri dopoldne promenačni koncert in ob 1. popoldne vrtno veselico v hotelu Tiivoli v prid Borstnik-Verovškovega spomenika.

*** Darilo.** Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani je darovala 1000 kron v podporni sklad "Društva slovenskih lep-slovcev". Iskrena hvala! D. S. L.

*** Vojaški koncert** se vrši na vrtu hotela "Union" v Ljubljani v četrtek, dne 2. junija od pol 8. do pol 11. ure zvečer. Svira godba dravske divizije. (905)

*** Naročila za popravila starih in pokvarjenih sodov in posode** sprejme Egidij Jeras, Hranilnična ulica št. 10 v Ljubljani. Ina na razpolago lastno potrebno orodje in je pripravljen vsak čas izvrševati taka naročila pri naročnikih na domu. Gostilničarji in vnotrje iz mesta in z dežele naj naslovijo svoja naročila naravnost na gornji naslov.

*** Volčji mladiči,** ki so se jutri v četrtek na ogled na unionskem vrtu v Ljubljani, so, kakor se nam poroča, že prodani v Trst, in bodo še jutri odpeljeni. Volčiči so zdravi, pijejo mleko in jih je zanimivo pogledati.

*** Pohegnita sta iz salezijanskega zavoda na Rakovniku dva gojenca,** krojaški vajenec Alojzij Vovko in čevljarški vajenec Ivan Novak. — Od doma je pohegnita 14letna Ela Frank, hčerka krojača na Opekarski cesti 41.

*** Nekaj o kratkih krilcih.** Najnovejši "Domoljub" zahteva "kancelparagraf" tudi za "naše meščansko žentstvo, ki sme hoditi skrajno nedostojno oblečeno po ulicah in koncertnih dvoranah". Ne vemo, kako si "Domoljubov" pohujšane predstavlja tak kancelparagraf, radovedni pa smo, kaj bo nato reklo "meščansko žentstvo" naših klerikalcev, ker tudi mi srečujemo po naših ulicah žene uglednih klerikalcev "v nedostojnih oblekah" in hčerke naših klerikalcev v kratkih krilcih! Bog zna, ali je "Domoljubov" član- kar že videl brhke Orlice, ki nosijo prav kratka krilca? — Kristus je nekaj rekel: čistemu vse čisto, mi pa bi tem "Domoljubovim" moralistom rekli: ne čistemu vse nečisto!

*** Cirkus Renow,** po svojih proizvajalnih dobro znan, je prišel v Ljubljano, kjer bo s svojimi znamenitimi privlačnostmi in predvajanji nekaj dni našel občinstvu prijetno razvedrilo. Najbolje šolani material, znameniti jahalni in telovadni umetniki, izborna dresirani konji, vse, kar je zadrževalo največja mesta Evrope, vse to bo videti nekaj dni tudi pri nas. Srečna otvoritvena predstava bo v petek dne 3. junija t. l., ob poldeveti uri zvečer. V nedeljo dve slavnostni predstavi, ob štirih popoldne in zvečer ob poldeveti. Predprodaja vstopnic v Dolenčevi trafiki, Prešernova ulica nasproti glavne pošte. Več na lepakih. (908)

*** Vsi v Bohinj!** V lep legi tik jezera se nahaja hotel Sv. Duha, kjer je na razpolago 40 sob, Kravna veranda z razgledom na jezero. Izvrstna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Za množičen obisk se priporoča Feliks Seljak, hotelir. (866)

*** Opozorjamo na damski koncert v kavarni Leon.** (ad 770)

*** Umrl je na Golniku pri Trzinu** po dolgotrajni bolezni splošno znani trgovski potnik Alojzij André. Jetika, katero si je nakopal v vojni, je spravila moža v prezgoden grob.

*** Tonček Sivka** ž. Danes smo spremlili zemeljske ostanke nam nad vse dragega g. Tončka Sivke, cand. jur. iz javne bolnice na južni kolodvor, odkoder se prepeljejo v St. Jurij ob južni železnici. Zalnega spreveda so se udeležili njegovi znanci in prijatelji. V posebno častno število je bila zastopana akademska mladina. Ljubljanska univerza je bilo oči- celno zastopana po profesorji Juristične fakultete dr. Skumovič, dr. Lapačetu in dr. Bilimoviču. Pogreb v St. Jurju ob južni železnici se vrši v petek dne 3. junija ob 9. uri dopoldne.

*** Premogovnik na prodaj.** Kakor nam poročajo iz Zagreba, prodaja g. Pesek svoj mali premogovnik Kijučarovi pri Ormožu. Inserira ga v raznih hrvatskih listih.

*** Avtomobilna zveza Celje-Dobrna.** 8. t. junijem se je otvorila avtomobilna zveza Celje-Dobrna. V Celju stoji avtomobil ob prihodu vlakov pred kolodvorom.

*** Kavarna "Beograda."** Končno je izginila v Mariboru na Aleksandrovi cesti kavarna "Meran" ter zamenjala obemec z lastnikom tudi ime ter se sedaj imenuje "Beograd". Kavarno je kupila in tudi že prevzela ga. Amalija Zorčič, znana gostilničarka iz Ljubljane. S tem je izčistočno zopet eno nemško in nemščur- sko gnezdo. (903)

*** Nesreča v velenjskem rudniku.** Dne 1. junija so pripeljali z avtomobilom iz

darja Ivana Javornika. Ki ga je zasula tuala premoga, pri čemer je bil težko poškodovan. Javornik je vdovec s tremi otroci. Pri nesreči je bil še neki drugi rudar lahko poškodovan.

*** Nesreča z avtomobilom.** Gostilničar Ludovik Uršič iz Sela pri Tolminu je šel te dni z vozom po drva in vzel s seboj tudi svojega petletnega sinčka. Pridrvel je po cesti vojaški avtomobil, ki se je vsled nagle kretnje prevrnil in zmečkal otroka. Sofer je na to zbežal ter pustil avto in žrtev na mestu.

Porotno sodišče

SMOLA KONJSKEGA TATU.

Pred današnjo ljubljansko poroto je bil obsoljen Ivan Pivk na 15 mesecev težke ječe zaradi tatvine, ker je dne 7. februarja ponoči odpeljal iz hleva Ivana Rozmana na Vrzdencu pri Vrhniki 16.000 kron vrednega konja ter ga prodal preko tedanje demarkacijske črte za 2700 lir nekemu kmetu na Godovcu. Denar je konja skrtil v šivalni stroj, kjer ga je pozneje našla njegova mati, ki je porabila 1000 lir, ostanek pa nekam zakopala, od koder pa so lire popolnoma izginile.

DIVJA AVTOMOBILSKA VOZnja LJUBLJANA-TRZIC.

Dne 26. februarja tega leta, okoli 2. ure ure popoldne je napravil trgovčev sin Josip Renko iz Borovelj v družbi svojih znancev Rudolfa Martinca in Ivana Keržiča avtomobilsko vožnjo iz Ljubljane v Trzic in nazaj. Na povratku je Renko izginila listnina, v kateri je bilo 29.000 jugoslovenskih in 11.000 avstrijskih K. Listnico je Renko pogrešil šele v Ljubljani, ko je hotel v gostilni pri "Angelju" plačati račun. Te tatvine sta obdožena: delovodja Rudolf Martinč, rodom iz Kot- mare vasi na Koroskem in sofer Ivan Keržič, Ljubljancin. Obtožnica sta tatvino v bistvu priznala: izgovarjala sta se le na popolno pijanost, ki ju je bila pre- motila.

Zastislanje obtožencev. Prvi je bil za- stislan Rudolf Martinč. V zgovorni nemščini je opisal, kako so se vozili v Trzic in kako so popivali. Med drugim je povedal: "Bil sem popolnoma nor! Ne vem niti, kako sem prišel domov. Ne vem niti, kako so me aretirali!" — Stražniki so ga še isto noč vzeli direktno s poste- lje in odvedli v zapor. — "Zavedel sem se šele — v policijskem zaporu. Vse mi je megleno! Vem le toliko, da mi je Ker- žič na poti dal denarnico in nekaj ban- kovcev." Ivan Keržič se je slično za- govarjal. Tudi on ne ve, kako je prišel do denarja. Pred "Gospodarsko zvezo" se je okoli polodne usodnega dne sešel z Renkom. Sofer jih je odpeljal v Trzic. Porotnikom je zatrjeval: "Se ne spomi- njam, kaj se je z menoj godilo. Vem le toliko, da so pri meni našli v suknjiču zašitih 4400 kron."

Zastislanje prič. Prva priča trgovec Jo- sip Renko je obirno navajal, kako se je vozil v Trzic. Imel je pri sebi okoli 30.000 jugoslovenskih in 11.000 avstrijskih kron. Na povratku so v Ljubljani ustavili z avtomobilom v neki gostilni. "Tu sem hotel plačati račun, a denarja ni bilo nikjer. Bil sem takoj popolnoma trezen." — Priča sofer Ivan Kordan, ki je vozil vesele izletnike, je izpovedal slično. — Natakariča Jermam je opi- sovala, kako so gospodje prišli v gostil- no vinjeni. Martinč je za Renkoto zahte- val sobo, rekoč: "Dajte gospodu poseb- no sobo, ker ima mnogo denarja!" Pri računu je imel Renko samo — dve kro- ni!

Rudolf Martinč se je moral dalje za- govarjati zaradi poverbe. Po plebiscitu na Koroskem je trgovec Kemetter iz Bo- rovelj pripeljal na uradno dovoljenje več blaga proti prosti carini na Jesenice, zla- sti veliko zalogo svilnatih trakov, kate- re je prevzel v srambo obtoženec, ki pa je trakov v vrednosti 29.000 kron sku- šal prikriti, češ, da so mu jih financarji vzeli.

Martinčeva soproga je potrdila neka- tere socialno žalostne družinske slike. Martinčev oče je po izpovedi obtožen- ca umrl kot luetik v blaznici. Njegova mati leži že dvajset let v posteli za isto boleznijo. Vsa golila.

Po končanih formalnostih razprave so porotniki tri glavna vprašanja glede tatvine in poverbe z večino glasov zanikali. Na podlagi tega porotniškega izreka je sodišče oba obtoženca, Mar- tinca in Keržiča, opustilo.

CIGANSKA VESELOIGRA PRED POROTO.

Takoj nato se je predstavila porotni- kom četveročlanska ciganska družba, obstoječa iz enega mladega cigana in treh cigank: dve mladenki in ena starka. Ta ciganska družba je začetkom marca prišla iz Pečuja v Ljubljano in tu znala na zelo rafiniran način po raznih manu- fakturnih trgovskih izmikati blago. Raze- ne trgovce so cigani oskodovali za približno 5475 kron. V dvorani ljubljanske- ga porotnega sodišča je odmeval mad- žarski idijom. "Kerem szepen!" Vse ci- ganke so zelo koketne: koketirale so ce- lo s porotniki, posebno pa mlada Žura Petrovič, rojena v jekaterinoslavski gu- berniji v Rusiji. Ta govori čudno slo- vensko mešanico. Tatvine so obtoženi: starka Mara Petrovič, Žura Petrovič, Julka Kolompar in Jaro Kolompar, kate- ri so vsi tatvino tajili. Razprava je bila zelo živahna v pravem ciganskem tonu.

Porotniki so soglasno potrdili vpraša- nje tatvine, toda nad 40 in pod 4000 K. Sodišče je nato obsodilo vse cigane na deset mesecev težke ječe. Sodbo so cigani sprejeli s toplimi izjavami, ki so

Gospodarstvo

Kras

Naši časopis — gospodarski in politi- čni — se bavijo posebno mnogo z vpraša- njem eksploatacije gozdov. V zvezi s tem razmišljanjem pa mora stati v pamet- nem gospodarstvu vedno obnova poseka- nih teritorijev, v prvi vrsti onih, ki že stoletja čakajo na tako obnovo. Semkaj spada narodno-gospodarski problem na- šega Krasa, kolikor nam ga niso vzeli Italijani.

Vprašanje pogozdovanja Krasa obsega tehniko pogozdovanja, finansiranje in čas, nadalje ureditev pašnikov in končno eksistenčno možnost tamkajšnjega prebivalstva sploh. Danes se nimamo točnih podatkov, kako velik je teritorij, ki ga imamo v mislih pod imenom Kras, ven- dar moramo reči, da se razteza skoro preko vseh naših pokrajin od Slovenije pa na Hrvaško, Dalmacijo, Hercegovino, Crno goro doli do najbolj južnih krajev Stare Srbije in v Macedonije. Kras je naše skupno zlo, ki je zadelo v veliki meri vsak del troimenega naroda.

Vprašanje pogozdovanja Krasa spada v področje tehnično in gospodarsko na- obraženih gozdarjev, rešiti ga mora roko v roki tako gozdarska veda, kakor goz- darska uprava s pomočjo organizatori- čne, legislativne in finančne sile države. Za tako delo nam je treba gozdarjev- strokovnjakov, ki so posvetili edino ci- lju obnovo kraških krajev.

V "Wiener Allgemeine Forst- und Jagd- zeitung" opozarja znani bosenski gozdni strokovnjak Geschwind v svoji zanimivi biologiji in ekonomiji hercegovsko-dal- matinskega Krasa, da mora postati ob- nova Krasa predmet sistematičnega znanstvenega študija.

Ta študij se ne sme omejit edino na pogozdovanje, ampak se mora raztezati na vse eksistenčne možnosti tamkajnje- ga prebivalstva. Širokega kraškega pro- blema ne bo mogoče rešiti shematično. V raznih krajih se bo moglo priti na raz- ne načine do cilja.

Na hercegovsko-dalmatinskem Krasu nahajamo n. pr. pet različnih tipov, na- činov izrabljanja gozda, ki so vsi prav- zaprav nekeke kombinacije gozdnega, pašnega in poljskega gospodarstva, iz- šle iz različnih okolnosti, ki jih priinaša s seboj kraško življenje in ki se ne dajo uvrstiti v nobeno temeljno obliko onih gospodarstev, ki so običajna v srednji Evropi.

Ti tipi so po Geschwindu sledeči:

1.) »Ograda«. Pod ogrado se razumeje v hercegovsko-dalmatinskih krajih mali gozdovi, ki so nastali potom temperne- ga obnavljanja kraških tal in ki služijo lastniku za nabavo drv in za kozjo in ovčjo pašo.

2.) »Trava«. Ako je v kakem gozdiču grmovje ali nizko listnato drevje. Sčasoma nastanejo trate, na katerih raste tra- va, ki služi za pašo. Lastnik polaga tu- di večjo vrednost na pašo kakor pa na drva, ki jih dobiva iz gozdiča.

3.) Tretji tip so prehodne forme iz ograde v travo.

4.) »Zukve«. Zukva je umetno gojenje mediterane zukve, rastline, ki je v so- rodu z rastlino, ki se uporablja za metle, a razlikuje se od nje, ker išče apnenskih tal. Služi kozam za hrano.

5.) Zadnji tip predstavlja nabiranje listov in mladice pelina, ki raste divje po hercegovsko-dalmatinskem Krasu in si- cer po gozdnih tleh, ki so popolnoma propadla in postala že neproduktivna. Ta pelin ali »kadulja«, kakor ga imenu- jejo spodal, se uporablja v inozemstvu v razne industrijske svrhe.

Ze študij teh petih tipov kaže, da ne gre razven v prvem primeru za tipič- no izrabo gozda, ampak za različne na- rodno-gospodarske panoge, ki omogoča- jo kraškemu človeku življenje.

Strokovnjak bo moral podrobneje stu- dirati te načine in najti pota, po katerih bi s pomočjo države bilo mogoče doseči blagostanje kraškega prebivalstva. Iz dosedaj navedenega pa je razvidno, da se morajo ožji rojaki — slovenski strokovnjaki baviti podrobno z našimi kraji in najti pota eksistenčne možnosti, ki ne bodo ista, kakor v južnih krajih.

Opozorilo razstavnikom na ljubljans- kem velikiemu sejnu. Ker prijavnice, ki jih je sejniški urad poslal hkrati s sejni- škim redom vsem za udeležbo na veli- kem sejnu v postev prihajajočim trgov- skim, industrijskim in obrtnim kro- gom, prihajajo v roku prireditelja Ljub- ljanskega velikega sejna veliko prepo- čeni, se je rok za dopisovanje prijavnice, prvotno določen do 31. maja, podaljšal do 10. junija. To podaljšanje pa velja samo za razstavnike iz Slovenije, dotim morajo izločiti iz ostalih delov Jugosla- vije dopisovati svoje prijavnice slejkoprej do 15. junija t. l. ako reflektirajo na to, da se njihove prijave vpoštevajo. Sejni- škii red, ki so ga vsi zainteresirani prejeli obnem s prijavnico, določa, da se prija- ve, ki jih prejme sejniški urad po pre- teklu določenega roka (31. maja), vpošte- vajo le po možnosti in da se poleg tega vse cene povišajo za 50 odstotkov. Ker bi se vsled podaljšanja roka do 10. ju- nija utegnili pojaviti dvomi, ali veljajo gori navedeni pogoji za prijave, dosepele do 31. maja, tudi sedaj, ko se je rok podaljšal, opozorjamo zainteresirane, da se cene zaradi podaljšanja roka ne povišajo in da se bodo prijave, ki jih prejme sejni- škii urad do tega dne, 10. junija, popolno- ma vpoštevale. Pač pa se sedaj prijave po 10. juniju vpoštevajo le po možnosti, in v tem slučaju je sejniški urad pripravi- lo, da se prijave, ki so prišle po 10. juniju, vpoštevajo le po možnosti.

ran zvikiati cene za 50 odstotkov, kakor to izrečno naglašajo sejniški red. (

— Monopol vžgalice. Po daljši razpravi je upravnii odbor državnih monopolov sklenil, predlagati finančnemu ministru, naj se monopol za vžgalice, ki obstoji v Srbiji, odpravi. V to svrhu naj se ta- koj začne potrebna pogajanja s francos- kimi upniki. Vžgalice naj se obdavičijo z monopolsko takso po številu klinčkov, pri čemer naj se po možnosti luksuzne kvalitete bolj obremene. V zavarovanje domače industrije se uvede znatna ca- rina. Da se najde sporazum glede nači- na obdavičenja in kontrole ter glede vi- šine carine, naj se skliče anketa tovar- narjev vžgalice. Ker je finančni minister Kumanudi načeloma bolj naklonjen ob- davičenju s takso, nego monopolu, ki bolj zadržuje zasebno podjetnost, je pri- čakovati, da vlada sprejme predloge mo- nopolne uprave.

Jadranska banka d. d. sklicuje za 29. t. m. v Ljubljano glavno konstituira- jočo skupščino družbe Jadranska banka d. d. Osnuje se namreč nova držba, ki ho prevzela vse v Jugoslaviji obstoječe po- družnice sedanje banke. Sedež centrale bo v Beogradu.

— Zvišanje cen mesa v Celju. Od 31. maja dalje se prodaja v Celju meso po sledečih cenah: goveje slabše vrste 36 do 38, telečje 28 do 40, svinjsko 40 kron. Značilno je, da stane goveje meso v Ma- riboru 28 do 30 kron, čeprav je Maribor v drugem draginjskem razredu. Celje pa v tretjem.

Borza 1. junija

Zagreb, devize: Berlin 210 — 212,50, Milan 694 — 697, London 515 — 518, Newyork 130 — 131,50, Praga 191 — 192, Svica 2300, Dunaj 22,30 — 22,50, Pariz 1095 — 1100, Budimpešta 56,75 — 57,50, Valute: dolar 128 — 130,25, av- strijske krone 22,50, rublji 37 — 38, če- ske krone 192, franki 1100, napoleonđori 442 — 445, marke 215 — 218, levi 220 — 222, lire 683 — 688, Blagovna borza: moka nularica paritet Zagreb 1495.

	denar	blago
Hrvatska eskomptna banka	635	638
Ljubljanska kreditna banka		900
Jugoslavenska banka	425	435
Slavonia		845
Trgovsko-obrtna banka	240	250
Jadranska banka	1900	1940
Prastrediona	5000	5086
Banka Brod na Savi		440
Gutman		1150
Srpska banka	710	710
Narodna banka		690
Eksploatacija drva		1700
Slovenska eskomptna banka	580	610
Narodna šumska industrija	580	610
Banka za Primorje		330
Gorania		650
Rečka pučka banka	350	375

Beograd, valute: dolar 32,20 — 32,30, franki 269 — 270, svic. franki 500 — 565, lire 169 — 170, levi 55,50 — 56, levi 39 — 39,50, marke 54 — 54,50, če- ke krone 47 — 47,50, avstr. krone 5,75 — 5,85, napoleonđori 110 — 111, Deviz- ze: London 129 — 129,50, Pariz 268, Zeneva 570 — 575, Praga 48 — 48,50, Dunaj 5,55 — 5,60, Berlin 53 — 53,50, Milan 173 — 173,50, Efekt: Narodna banka SHS. 2710 — 2730.

Dunaj, devize: Zagreb 448 — 452, Beograd 1790 — 1810, Berlin 942 — 946, Budimpešta 251,50 — 254,50, Bukarešta 982,50 — 992,50, London 2315 — 2325, Milan 3130 — 3150, Newyork 596 — 600, Pariz 4970 — 5010, Praga 866 — 872, Sofija 690 — 700, Varšava 54,75 — 56,75, Curih 10,535 — 10,585, Valute: dolarji 590 — 594, levi 685 — 695, marke 944 — 950, funti 2305 — 2325, franc. franki 4965 — 5005, lire 3125 — 3145, dinarji 1785 — 1805, poljske marke 56,75 — 58, levi 979 — 985, svic. franki 10450 — 10500, českoslov. krone 866 — 872.

Praga, devize: Berlin 108,75 — 110,25, Curih 1201 — 1204, Milan 260,50 — 268,50, Pariz 573,50 — 576,50, London 267 — 269, Newyork 68,25 — 69,25, Beograd 207 — 209, Bukarešta 113,25 — 114,75, Sofija 79,25 — 80,50, Dunaj 11,16 — 12,10, Varšava 6,05 — 7,05, Zagreb 51,25 — 52,25, Budimpešta 29,12 — 30,12, Valute: morke 108,75 — 110,25, svic. franki 1196 — 1199, lire 357,50 — 359,50, franc. franki 570,50 — 573,50, funti 235 — 237, dolarji 67,75 — 68,75, dinarji 201,50 — 208,50, levi 111 — 112,50, levi 75,75 — 76,75, avstr. žig krone 11,10 — 12,10, poljske marke 6,05 — 7,05.

Curih, devize: Berlin 9,10, Newyork 570, London 22,19, Pariz 47,30, Milan 30,10, Praga 8,40, Budimpešta 2,45, Za- greb 4,30, Bukarešta 9,40, Varšava 6,55, Dunaj 1,325, avstr. žig. krone 1,03.

Berlin, devize: Italija 331,65 — 332,35, London 245,62 — 246,12, New- york 63,305 — 63,415, Pariz 527,95 — 529,05, Svica 1108,35 — 1108,65, Dunaj 14,68 — 14,72, Praga 91,80 — 92, Budim- pešta 26,72 — 26,78.

Vremensko poročilo

Ljubljana 206 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Stanje termometra v °C	Veljost	Nebo
1. junij	7. uri	729,1	15,0	brez oblakov	v obl.
	11. uri	729,4	21,7	slab	oblačno
	15. uri	728,8	19,8	slab	del

Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana,

Brzopomoč: Kredit Ljubljana Prešernova ulica 50, v lastnem poslopiu. Telefon št. 40 in 457

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Tovarniška zaloga papirja
šolskih in pisarniških potrebščin.
Zelo nizke raznovrstne razglede.
M. Tičar, Ljubljana
509 20-7

Več dobro ohranjene obleke
za gospode se proda:
Dvorni trg št. 1, II. nadstropje, levo,
od 2. do 4. 895 2-2

Nivši sluga, mlad fant, prosi istotako
službe. — Ponudbe na
upravo „Jutra“. 906 2-1

**Ali ste že poslali na-
ročnino za „Jutra“?**

Izšel je

Cena din. 75.
Po pošti din. 77,
po povzetju din. 80.

ERJAVEC & TURK
799 „pri Zlati lopati“ 26-4
trgovina z železnino
(prej Kommerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križevniške cerkve.
Zaloga cementa in karbida.

Arhitekt in mestni stavbenik
VILJEM TREO
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.
Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850.
se priporoča za zgradbo vseh vrst ter iz-
vršuje načrte in proračune. 719 13-8

Damski koncert vsak dan ob 9. uri zvečer
v kavarni **LEON**
Ljubljana, Stari trg št. 30.

652 26 **Tovarna** Barva vsakovrstno blago.
JOS. REICH Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovrtnike, za-
pešnice in srajce.
Ljubljana, Poljanški nasip 4. Podružnica: Šelenburgova ul. 4
PODRUZNICE: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE
Gospiska ul. 38. Glavni trg. šte. 39.

Meran Kavarna Beograd
v Mariboru, Aleksandrova cesta
(v bližini Glavnega kolodvora).
Čislano občinstvo vlijudno obveščam, da sem kupila in prevzela storo in dobro-
znano kavarno „MERAN“, ki se od zdaj dalje imenuje
kavarna „Beograd“.
Skrbela bom, za točno postrežbo, za prvovrstne pijače (izborna vino, likerje,
kavo, domači šampanjec itd.) ter vedno sveže pecivo. V kavarni se nahajajo vsi tu-
in inozemski časopisi in revije. Za društvene sestanke posebna soba.
Za obilen obisk se priporoča
Amalija Zorčič.

Skladance (vafeline) 885 4-2
najfinejše kakovosti nudi v vsaki množini tvornica
keksov, prepečencev in vafeljinov
V. Bizjak & drug, Rogaska Slatina.

Posebnosti za novorojence
domačega izdelka. Tetra-perilo.

C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

Fini slonokoščeni izdelki M. Bartl
Gledališka ulica 7/III, Ljubljana. 881 10-9

Objava.
Računovodja išče službe,
izveščen v vseh strokah. Plača po dogovoru.
Ponudbe pod šifro „Računovodja“ na
upravo „Jutra“. 889 2-2

Gospodična

črnočrna, visokega stasa in lepe znanosti,
v starosti od 17 do 25 let, ki bi imela ve-
selje do nedeljskih izletov po Sloveniji, naj
izvoli poslati cenjeni naslov, če morete s
aliko, pod „Zabava“ na upravo „Jutra“.
Strogo diskretno! 907

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“
romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.
Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Zdravilna zelišča, lubje, korenine,

kot lipovo ovetje, bezgovo ovetje, tršljikovo lubje, borovnice itd. kupu-
jemo po najvišjih dnevnih cenah. Natančna navodila o ravnanju z zdravilnimi
zelišči brezplačno na razpolago. Iščejo agline zastopnike za vsaki večji kraj Slo-
venije. — Ponudbe na „HERBA“, zadruga za izkoriščanje zdravilnih ze-
lišč, z o. z. v Zagrebu, Pelmočeva ul. 10. 883 3

Zadružna gospodarska banka, d. d. v Ljubljani.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sombor, Split. Ekspozitura: Bled.

Vabilo na subskripcijo delnic tretje emisije.

Vsled sklepa občnega zbora, da se zviša delniška glavica
od 8,000.000 na 24,000.000 kron z izdajo novih delnic v nominalni vrednosti 16,000.000 kron
se daje na javno subskripcijo

40.000 (štiridesettisoč) delnic po 400 K nominalne vrednosti

pod nastopnimi pogoji:

- 1.) Dosedanji delničarji imajo predpravo, da prevzamejo vse delnice tretje emisije in zato se jim nudita za eno delnico prve ali druge emisije dve delnici tretje emisije po kurzu K 520.— tel quel.
- 2.) Ev. neoptirane delnice bo razdelil upravni svet med one popisovalce, ki nimajo pravice opcije.
- 3.) Subskripcijska mesta so:
Zadružna gospodarska banka, d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta 38.
Podružnica Zadružne gospodarske banke v Djakovem, Mariboru, Somboru in Splitu ter ekspozitura na Bledu.
Sveopća zanatlijska banka, d. d. v Zagrebu in njena podružnica v Karloven.
- 4.) Subskripcija traja od 1. junija do inkl. 30. junija 1921.
- 5.) Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v ozir.
- 6.) Dosedanji delničarji, ki hočejo uveljaviti svojo opsijsko pravico, morajo predložiti pri prijavi ali originalne delnice ali začasna po-
trdila o dodelitvi delnic 1., ozir. 2. emisije.
- 7.) Dodelitev delnic po končani subskripciji si popolnoma pridržuje upravni svet.
- 8.) Nove delnice so deležne dividende od 1. julija 1921. in opremljene s kuponom za pol leta od 1. julija do 31. decembra 1921.
- 9.) Vsakemu subskribentu bo izdala Zadružna gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem
znesku. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil originalne delnice ali začasna potrdila o številu dodeljenih delnic.
Začasna potrdila se kasneje zamenjajo za originalne delnice.
- 10.) Subskribentom, katerim se niso mogle dodeliti delnice ali ne v subskribirani višini, se vrne tozaderni znesek, oz. prebitek 15. julija 1921.
- 11.) Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade v smislu § 7. pravil po odbitku emi-
sijskih stroškov rezervnemu zakladu.

V Ljubljani, meseca maja 1921.

902 2-1

Upravni svet Zadružne gospodarske banke, d. d. v Ljubljani.